

Still going strong

Vorstschade 2012: Maatschap Cornelissen verkiest opnieuw enten boven rooien

Terwijl begin april langs de weg het eerste groen ontluikt, is het op de akkers in de Flevopolder nog stil en verlaten. Althans op de meeste, want even buiten Biddinghuizen is fruitboomkweker Matthijs Cornelissen met man en macht aan de slag gegaan om op negen hectare - vol met eerste- en tweedejaars perenbomen-in-wording - de vorstschade van februari te herstellen. Een interview over doorpakken en kansen zien waar anderen reeds de moed hebben opgegeven.

Auteur: Ruud Jacobs

De ontvangst op het land is allerhartelijkst en lijkt in de verste verte niet op een gesprek met iemand die in de afgelopen maanden met een grote tegenslag te maken heeft gekregen. Vruchtboomkweker Matthijs Cornelissen (40) uit het Betuwse Tiel kweekt in maatschap met zijn vader Piet en broer Pieter in de polder 30 hectare peren en appels. Op een perceel van negen hectare, even buiten Biddinghuizen, heeft Koning Winter begin februari rigoureus huisgehouden. Een paar nachten met een vorstpiek van rond de -22 graden heeft met name de jonge peren geen goed gedaan. Sterker nog, op een paar duizend tweejarigen na is de hele opstand bevroren. Het resultaat: 325.000 perenbomen waarin de groei is verdwenen en een schadepost van ruim 1 miljoen euro.

Peren

Cornelissen: "Normaal zijn de bomen beter tegen de vorst bestand, maar door de hoge temperaturen in december en januari is de winterrust verbroken en zijn de sapstromen vroeg op gang gekomen. In eerste instantie hoop je dan nog dat de bruinverkleuring wegtrekt, maar eind februari heb ik al gezien dat het hier bij de peren niet goed zou komen." Op de negen hectare pachtgrond staan peren met voornamelijk onderstam Kwee C, met ook een stukje Kwee Adams en Kwee A. Door de strenge kou hebben de vorstgevoelige Kwee C-onderstammen allemaal het loodje gelegd. In de enten van onder meer Conference, Beurré Alexander Lucas, Triomphe de Vienne, William's, Gieser Wildeman,

Matthijs Cornelissen toont het bevroren hout.

"Een paar nachten met een vorstpiek van rond de -22 graden heeft met name de jonge peren geen goed gedaan"

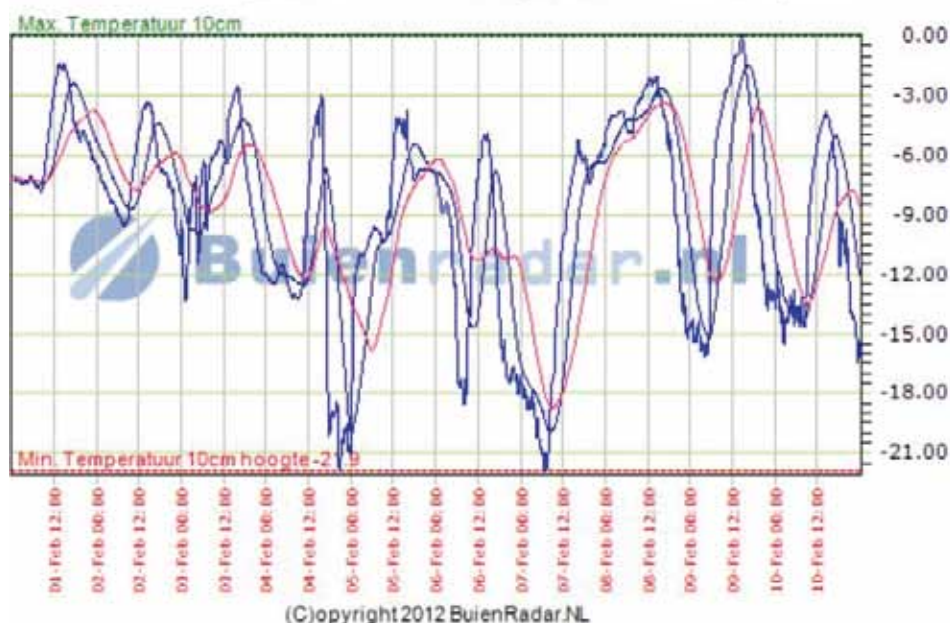
Doyenné du Comice en Charneux zat dan ook geen enkel levensteken meer. En net zoals verschillende collega-vruchtboomkwekers kwam ook maatschap Cornelissen voor de keuze: 'Wat te doen?'

Maar waar anderen de bevroren vruchtbomen gingen rooien en versnipperen, koos maatschap Cornelissen voor afknippen en opnieuw enten. "Ik had elders inmiddels Conference-peren van 17 jaar oud gezien, met onderstammen die een paar centimeter boven de sneeuwgrens hadden gestaan. Ook die waren koffiebruin en helemaal kapotgevroren." Cornelissen heeft toen bij zichzelf gedacht: 'met een dreigend tekort aan peren in de komende jaren, neem ik de gok en ga ik opnieuw enten'.

Her-enten

Begin maart heeft Cornelissen het nieuwe enthout ingekocht, Poolse medewerkers geregeld en op 12 maart is de maatschap met de immense klus aan de slag gegaan. "Door de 5 tot 6 centimeter sneeuw we in Biddinghuizen in februari op het land hadden, hebben we hier in de polder de mogelijkheid om de gezonde onderstam opnieuw te enten. Die sneeuw is onze redding geweest." Behalve 5 hectare eenjarigen, is ook de 4 hectare tweejarigen vrijwel geheel bevroren. "Deze bomen hadden we normaal gesproken dit jaar al af kunnen leveren, maar die zijn nu net zo ver als de eenjarigen. Dat wordt nu dus ook volgend jaar. Met afleveren lopen we een jaar achter, terwijl je er in je hele planning wel rekening mee hebt gehouden."

Temperatuur 10cm hoogte Meetstation Lelystad

Vele Poolse handen maken licht werk.

Matthijs Cornelissen en Pieter Schalk bekijken de afgeknipte enten.

Vorstschade.

Afgeknipte onderstammen.

325.000 fruitboompjes-in-wording krijgen een nieuw laagje wax.

Het aftapen van de nieuwe enten.

De nieuwe enten zijn zojuist geplaatst.

Toekomst

Cornelissen ziet, nu de gigantische entklus medio april wordt afgerond, de toekomst weer met vertrouwen tegemoet. "Er zullen straks ongetwijfeld veel perenbomen nodig zijn. Ik denk dat fruittelers onze korte onderstammen heel positief zullen ervaren. Normaal is zo'n onderstam 12 centimeter, maar na het afknippen en nu we alles opnieuw hebben geënt is dat 7 centimeter. Met name de Conference kan zo'n korte onderstam goed hebben. Die groeit immers niet op eigen wortel. Dit in tegenstelling tot het ras Doyenné du Comice", zo legt de fruitboomkweker - af en toe in het Pools bellend - uit tijdens de rondgang over het vrijwel kale perceel. Ondertussen gaan de Poolse medewerkers onverstoord verder met het plaatsen van de nieuwe enten. Still going strong en na vier weken aansnijden, tapen en waxen komt het eind gelukkig in zicht.

Verzekering

Nadat het kwaad was geschied, heeft Cornelissen in eerste instantie de vorstschade door schade-expert Pieter Schalk laten taxeren. "Dit omdat we eigenlijk ook wilden oproeien en we dus vast wilden leggen wat nu de werkelijke schade was. Dit voor het geval er later nog een eventuele schaderegeling vanuit de overheid zou komen." Een brede weersverzekering die de vorstschade mogelijk zou hebben vergoed, heeft de maatschap Cornelissen niet afgesloten. "Een brede weersverzekering sluit nu eenmaal niet goed aan bij de vruchtboomteelt. De boom moet namelijk al een jaar vast staan, wil het bij

vorstschade tot een uitkering komen. Neem een tweejarige appelteelt. Als je die in het voorjaar uitplant, zijn ze het eerste jaar niet verzekerd omdat ze nog niet vast staan en in het tweede jaar worden ze al weer geroid voordat de vorst er is." Bovendien is er volgens Cornelissen sprake van een hoog eigen risico van 30 procent en moeten ook nog eens de premies van tevoren worden betaald, terwijl de EU-subsidie (60 procent van de verzekeringspremie) pas een jaar later terugkomt. "Daar komt nog eens bovenop dat ik heb gehoord en ook gelezen, dat de pot van de brede weersverzekering leeg is en er dus te weinig geld in kas zat om überhaupt uit te kunnen betalen. Wij hebben alleen een hagelverzekering via Interpolis en die hebben we tot nu één keer aangesproken."

Voorkomen is beter

Om dit winterse doemscenario van iedere boomkweker in de toekomst te voorkomen, laat Cornelissen bij de nieuwe aanplant zien welke voorzorgsmaatregelen hij voortaan neemt. "De peren gaan we nu dieper planten en we rijden dan de aarde aan tegen de onderstam en de veredeling. Dit kan best, omdat bij de peer de

hoogte van de onderstam niet bepalend is voor de groeikracht. Dit in tegenstelling tot de appel. Dat alles betekent wel weer extra werk, ook in het voorjaar. Want dan moeten we de grond weer weghalen, omdat met name de Kwee C tot aan de veredeling bewortelt en dat moeten we zien te voorkomen."

Positief

Ondanks alle ellende en onzekerheid in de afgelopen maanden ziet Cornelissen het spreekwoordelijke zonnetje toch alweer boven het uitgestrekte polderlandschap schijnen. "We zijn nu weer aan het bouwen en dat geeft een positief gevoel. Ik hoop dat het allemaal doorzet, maar op dit moment (vrijdag 13 april, red.) is het nog te vroeg om te juichen. Begin mei kunnen we meer zeggen over het slagingspercentage. Ik heb er wel een goed gevoel over, want je ziet de eerder opnieuw geënte bomen voor de hand weg allemaal uitlopen." Het opnieuw enten zorgt volgens Cornelissen straks ook voor zekerheid bij de aflevering, wat niet het geval is wanneer je als boomkweker de gok neemt en afwacht in hoeverre het met de teelt nog goed komt. "Je weet nu zeker dat je weer gezond start en dat je straks ook een gezond product aflevert."

Schadevergoeding

Maar ook al zit de groei er weer in, voor de maatschap Cornelissen resteert uiteindelijk wel een redelijk schadebedrag. Zo is er het niet kunnen uitleveren van de tweejarigen, en ook het inhuren van extra personeel kost nu eenmaal wel harde euro's. En dat in een tijd waarin het ook boomkwekend Nederland bepaald minder voor de wind gaat. Cornelissen: "Voor deze extreme situatie hopen we op medewerking en financiële steun van de overheid, maar ook van de financiële instellingen. Hopelijk tonen de banken begrip voor de zaak om dit jaar te overbruggen. Er is altijd ondernemersrisico, daar ben ik me terdege van bewust, maar dit was te extreem en komt slechts één keer in de 25 jaar voor. De laatste keer was in 1985."

Maatschap P.J. Cornelissen in Tiel

De maatschap wordt gevormd door Piet Cornelissen en zijn zoons Matthijs en Pieter. Het bedrijf bestaat uit een tak fruitteelt (24 hectare in de Betuwe) en een tak boomkwekerij/vruchtbomen (30 hectare in Flevoland). De fruitboomkwekerij omvat 12 hectare peren (Conference, Beurré Alexander Lucas, Triomphe de Vienne, William's, Gieser Wildeman, Doyenné du Comice en Charneux) en 18 hectare appels. In de Betuwe worden op 2 hectare onderstammen (1 hectare Malus 9 en 1 hectare Kwee C) gekweekt. In het Poolse Sierpc (Centraal-Polen) heeft de maatschap een Poolse bv opgericht, waar jaarlijks 10 miljoen onderstammen voor zowel eigen teelt als ook voor klanten worden gesorteerd. Verder worden in Polen op jaarbasis ook 2 miljoen handverdelingen gemaakt.